

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Diemen,
Lelystad en Ens, 2e concept-NRD
Postbus 111
9200 AC Drachten

Uw brief van
5 oktober 2023

Uw kenmerk
Kennisgeving 2^e concept
NRD 380 kV Diemen-Ens

Zaaknr.
2023110799969

Datum
15-11-2023

Onderwerp
Zienswijze tweede concept
NRD 380 kV Diemen-Ens

Bijlagen
geen

Inlichtingen
dhr. R.P.J. van de Kar 06 48 13 46 94

Geachte heer Van Roermund,

Op 6 oktober 2023 ontvingen wij uw bericht met informatie over de raadpleging van de concept notitie reikwijdte en detailniveau 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten – Ens. U geeft de mogelijkheid om, in de periode van 6 oktober 2023 tot en met 16 november 2023, door middel van een zienswijze te reageren. Gemeente Noordoostpolder wil haar zienswijze met deze brief bij u kenbaar maken.

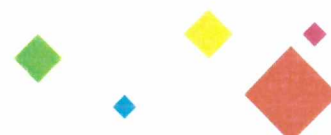
Een gemeentelijke zienswijze is gewenst

In de tweede concept NRD worden vijf onderzoeksalternatieven, met vier varianten daarop, beschreven. Daarvan lopen vijf alternatieven deels door gemeente Noordoostpolder en sluiten aan op het TenneT station aan de Ramsweg in Ens. Een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding heeft een flinke impact op het woon- en leefklimaat van de directe omgeving, de bestaande ruimtelijke kwaliteit en heeft invloed op geplande en gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen in onze gemeente. Dit geeft aanleiding om vanuit gemeentelijk belang een afweging te maken op de tracéalternatieven en via een zienswijze onderbouwd de voorkeursvolgorde van gemeente Noordoostpolder aan te geven.

De gemeentelijke voorkeur

Gemeente Noordoostpolder komt tot de volgende voorkeursvolgorde van tracéalternatieven.

1. Alternatief Geel-gestreept heeft voor gemeente Noordoostpolder het minst impact **en daarmee de voorkeur**. (zie rode pijl in onderstaande afbeelding)
2. Alternatief Oranje heeft impact maar minder dan Alternatief Groen
3. Alternatief Groen heeft impact maar minder dan Alternatief Paars
4. Alternatief Paars heeft verregaande consequenties en is daarmee voor gemeente Noordoostpolder **niet bespreekbaar**. (zie rode X in onderstaande afbeelding)
5. Alternatief Groen-gestreept heeft verregaande consequenties en is daarmee voor gemeente Noordoostpolder **niet bespreekbaar**. (zie rode X in onderstaande afbeelding)

Gemeentelijke afweging per tracéalternatief

De basis voor de voorkeursvolgorde wordt per tracéalternatief in onderstaande afweging gemaakt.

- **Alternatief Paars**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Het volgen van de bestaande 380 kV verbinding vanuit station Lelystad naar station Ens past bij de uitgangspunten van het combineren met bestaande hoogspanningsverbindingen. Echter heeft een extra tracé met hoogspanningsmasten naast het al bestaande tracé wel een forse impact. Het zorgt ervoor dat deze route langs de zuidelijke dijken in Noordoostpolder wordt benadrukt en nog nadrukkelijker zichtbaar aanwezig is.

De hoogspanningsmasten ter hoogte van de Ketelbrug zullen in verband met doorvaarthoogte van scheepvaartverkeer hoger worden uitgevoerd en vanaf grote afstand zichtbaar zijn. De A6 heeft met de Ketelbrug een belangrijke entreefunctie naar de Noordoostpolder. Een extra tracé met hoogspanningsmasten naast het al bestaande tracé zorgt ervoor dat deze entree verrommeld. Dit werkt negatief door in de beleving van het landschap van de Noordoostpolder.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Door de bestaande 380 kV route te volgen, zal er een extra tracé met hoogspanningsmasten ontstaan, wat dicht langs het woon- en recreatiegebied Schokkerhaven, maar ook over het Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving loopt (zie kopje hieronder Impact cultuurhistorie). Dit zal impact hebben op het bestaande woon- en leefklimaat van Schokkerhaven, maar zeker ook beperkend werken op geplande en gewenste ontwikkelingen zoals het project 'nieuwe natuur' op en rondom Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving en de Werelderfgoedwaarden. Verder zal de aanleg van een extra hoogspanningsverbinding grote impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied waar het tracé langs loopt.

Lelylijn:

De Lelylijn is een grote ontwikkeling die langs een groot deel van dezelfde route wordt verkend. Voor de Noordoostpolder is de aanleg van de Lelylijn van vitaal belang. Een hoogspanningstracé dat vanaf station Lelystad tot aan de Ketelmeerweg een zelfde route volgt als van het gewenste spoortracé leidt mogelijk tot aanzienlijke beperkingen voor de aanleg van de Lelylijn. Er wordt op dit moment een impactanalyse uitgevoerd wat de belemmeringen van een spoorlijn in combinatie met hoogspanningsverbindingen in beeld brengt. Deze impactanalyse wordt naar verwachting nog in 2023 afgerond, en zal duidelijkheid geven over de mogelijk- en onmogelijkheden.

Impact cultuurhistorie:

Om de impact van het hoogspanningstracé Diemen-Lelystad- Ens en dat van Vierverlaten-Ens op Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving te kunnen bepalen, is inmiddels een HIA (Heritage Impact Assessment) uitgevoerd. De verschillende alternatieven zijn beoordeeld op 2 kernkwaliteiten, namelijk

1. Impact op de unieke archeologische overblijfselen die getuigen van zich aanpassende prehistorische en (vroeg)historische bewoning in een natter wordende omgeving
2. Impact op het cultuurlandschap dat herinnert aan de eeuwige strijd tegen het water, met de inpoldering van de voormalige Zuiderzee als een van de grootste en meest visionair prestaties van de mensheid in de twintigste eeuw.

Tracéalternatief paars scoort totaal **matig negatief**.

(uit HIA rapport)

Aan de zuidzijde van het werelderfgoed, rondom tracéalternatief paars, staan de archeologische waarden onder druk. Met de realisatie van het project 'Nieuwe Natuur' wordt veel geïnvesteerd om het landschap hier te vernatten, en daarmee verdere bodemdaling tegen te gaan. Zo blijven de archeologische waarden behouden. Daarnaast wordt ingezet op een recreatieve invulling van dit gebied. Hoogspanningsmasten hebben hier een negatieve invloed op. De investeringen in recreatie en behoud van de archeologische waarden die nu gedaan worden, worden gemarginaliseerd wanneer hier een nieuw hoogspanningstracé gerealiseerd wordt.

Kernkwaliteit 1.

- Impact Integriteit

Bij het realiseren van nieuwe hoogspanningsmasten inclusief de aanleg van de nodige funderingen, kunnen archeologische overblijfselen, zoals verbrand bot, bouwpuin, aardewerk, vuursteen, dijken en

terpen worden beschadigd. In dat geval is er sprake van een zeer groot negatief effect op de integriteit van deze kernkwaliteit. Echter, wanneer er wordt voorkomen dat de masten óp archeologische overblijfselen worden geplaatst, zal er een neutraal effect zijn op de integriteit van deze kernkwaliteit.

- Impact Authenticiteit

De structuren en elementen van de archeologische overblijfselen hebben geen zichtbare relatie met het landschap en elkaar; ze liggen ondergronds. Een nieuw hoogspanningstracé heeft daarom nauwelijks impact op de authenticiteit van deze kernkwaliteit. Er zijn wel enkele dijktracés herkenbaar in het huidige landschap aan de oostzijde van het eiland. Hoewel dit niet de originele dijken zijn, want die liggen ook in de ondergrond, maken ze wel herkenbaar en begrijpelijk hoe het landschappelijk systeem oorspronkelijk functioneerde. Met het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé wordt de aandacht verlegd naar de opstelling van de hoogspanningslijn in plaats van naar deze dijktracés. De opstelling van de hoogspanningslijn overstijgt de schaal van de dijktracés waardoor deze verkleinen. Het effect op de authenticiteit van deze kernkwaliteit wordt daarom als gering negatief beoordeeld.

Kernkwaliteit 2.

- Impact Integriteit

Tracéalternatief paars wordt op enige afstand geplaatst van het voormalige eiland. Daarom worden elementen als de groene rand rondom het eiland, dorpsterp Zuidpunt, met begraafplaats en relict van de vuurplaat en de oude kerk van Ens, niet aangetast. Wanneer het hoogspanningstracé wel op/over het eiland wordt gepositioneerd, zal dat leiden een zeer groot negatief effect. Er is geen sprake van een negatief effect op de erven en boerderijen met schuren en erfbeplanting. De beoordeling van tracéalternatief paars langs de zuidzijde van het werelderfgoed op de integriteit van deze kernkwaliteit is matig negatief.

- Impact Authenticiteit

Met het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé verdubbelt de hoeveelheid objecten in het horizonsbeeld. Daarmee wordt de beleving van de openheid van het agrarische landschap vanaf het voormalige eiland verstoord. Het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé draagt bovendien bij aan industrialisatie van het landschap. Door de veelheid aan masten en lijnen wordt het contrast en daarmee de zichtbaarheid van het voormalige eiland in de polder belemmerd. De opstelling van de hoogspanningslijn overstijgt de schaal van het eiland ensemble waardoor de zichtbaarheid van het voormalige eiland in de polder 'verkleint'. De hoogspanningslijn is concurrerend met de opgaande elementen van Schokland en omgeving zoals de erven en boerderijen met schuren en de kenmerkende groenaanleg langs wegen, om erven en om het voormalige eiland. Tot slot is er geen sprake van een negatief effect op de overige elementen waaronder de dorpsterpen en de begraafplaatsen op het voormalige eiland, de vooroorlogse gebouwen en andere bouwwerken op het voormalige eiland en het verkavelingspatroon van het oude en het nieuw gecreëerde land. Het totale effect op de authenticiteit van deze kernkwaliteit wordt als zeer groot negatief beoordeeld.

• **Alternatief Groen**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding die het Ketelmeer doorkruist en daarna langs de Ramsweg de bestaande 380 kV verbinding volgt, heeft grote impact op de ruimtelijke kwaliteit. De hoogspanningsmasten door het Ketelmeer zullen in verband met doorvaarhoogte van scheepvaartverkeer hoger worden uitgevoerd en vanaf grote afstand zichtbaar zijn. Daarnaast zorgt een extra tracé met hoogspanningsmasten naast het al bestaande tracé ervoor dat deze route langs de zuidelijke dijk in Noordoostpolder wordt versterkt en nog nadrukkelijker zichtbaar aanwezig is.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Alternatief Groen loopt schuin over het Ketelmeer via het IJsseloog op korte afstand langs het woon- en recreatiegebied van Schokkerhaven. Een extra hoogspanningsverbinding zal impact hebben op het bestaande woon- en leefklimaat van Schokkerhaven, maar zeker ook op de recreatiebeleving van dit gebied. Verder zal de aanleg van een extra hoogspanningsverbinding grote impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied aan de Ramsweg waar het tracé langs loopt.

Impact cultuurhistorie:

Het tracéalternatief groen scoort totaal **gering negatief**.

(uit HIA rapport)

Kernkwaliteit 1.

- Impact Integriteit

Het tracéalternatief groen bevindt zich buiten het werelderfgoed Schokland en omgeving. Vandaar dat de archeologische overblijfselen die behoren tot het werelderfgoed Schokland en omgeving hier afwezig zijn. Er is geen sprake van aantasting van de integriteit. De beoordeling op de integriteit van het deze kernkwaliteit is neutraal.

- Impact Authenticiteit

Ook de authenticiteit van deze kernkwaliteit wordt vanwege de afwezigheid van archeologische overblijfselen die behoren tot het werelderfgoed Schokland en omgeving niet aangetast. Het effect op de authenticiteit van de unieke archeologische overblijfselen die getuigen van zich aanpassende prehistorische en (vroeg)historische bewoning in een natter wordende omgeving is neutraal.

Kernkwaliteit 2.

- Impact Integriteit

Hoewel tracéalternatief groen buiten het werelderfgoed Schokland en omgeving ligt, komt het er wel dichtbij in de buurt. Het plaatsten van een nieuw hoogspanningstracé heeft een beperkte impact op de openheid van het agrarische polderlandschap en het landschap van de Grote Wateren. De doorsnijding heeft een negatief effect op de compleetheid van bomenlanen. De compleetheid van de andere elementen behorend bij deze kernkwaliteit van werelderfgoed Schokland en omgeving worden niet aangetast. Het effect op de integriteit van deze kernkwaliteit wordt daarom als gering negatief beoordeeld.

- Impact Authenticiteit

Er is sprake van marginalisatie van het werelderfgoed: de beleving van de openheid van het agrarische landschap en het landschap van de Grote Wateren wordt aangetast. Met het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé neemt de hoeveelheid objecten in het horizonsbeeld toe. Gezien de hoogte van de masten om het water te overbruggen, wordt de beleving van de openheid van het landschap vanaf het voormalige eiland verstoord. Het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé draagt bovendien bij aan industrialisatie van het landschap. Door de veelheid aan lijnen en relatief hoge masten wordt het contrast en daarmee de zichtbaarheid van het voormalige eiland in de polder belemmerd. De relatief hoge masten leiden tot schaalverstoring waardoor de leesbaarheid van het landschap dat refereert naar de inpoldering van de voormalige Zuiderzee met elementen als het open Ketelmeer en de Ramsdijk, verstoord wordt. De beoordeling op de authenticiteit van het deze kernkwaliteit is groot negatief.

- **Alternatief Oranje**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding die ten oosten van de Ramspolbrug, de Ramsgeul en het Ramsdiep doorkruist en daarna langs de Ramsweg de bestaande 380 kV verbinding volgt, heeft grote impact op de ruimtelijke kwaliteit.

De hoogspanningsmasten ter hoogte van de Ramspolbrug zullen in verband met doorvaarthoogte van scheepvaartverkeer hoger worden uitgevoerd en vanaf grote afstand zichtbaar zijn. De N50 heeft met de Ramspolbrug een entreefunctie naar de Noordoostpolder. Een extra tracé met hoogspanningsmasten naast de al bestaande tracés zorgt voor meer obstakels in de aanblik en ervaring bij binnenkomst van de polder. Het benadrukt de route waarbij de masten zich nadrukkelijker manifesteren in het zicht bij deze entree van Noordoostpolder.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

De aanleg van een extra hoogspanningsverbinding zal grote impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied aan de Ramsweg waar het tracé langs loopt.

Impact cultuurhistorie:

Door de afstand tot Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving, heeft alternatief Oranje hier **geen impact** op.

- **Alternatief Groen-gestreept (toevoeging 2e concept NRD)**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding die het Ketelmeer doorkruist en daarna langs de Ramsweg de bestaande 380 kV verbinding volgt, heeft grote impact op de ruimtelijke kwaliteit.

De hoogspanningsmasten door het Ketelmeer zullen in verband met doorvaarhoogte van scheepvaartverkeer hoger worden uitgevoerd en vanaf grote afstand zichtbaar zijn.

Daarnaast zorgt een extra tracé met hoogspanningsmasten naast het al bestaande tracé ervoor dat deze route langs de zuidelijke dijk in Noordoostpolder wordt versterkt en nog nadrukkelijker zichtbaar aanwezig is.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Alternatief Groen-gestreept loopt vanaf het IJsseloog in Noordelijke richting op zeer korte afstand langs het woongebied en zelfs recht over het recreatiegebied Schokkerhaven loopt. Dit alternatief loopt daarnaast over het Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving richting station Ens. Een extra hoogspanningsverbinding zal impact hebben op het bestaande woon- en leefklimaat van Schokkerhaven, maar zeker ook op de recreatiebeleving van dit gebied.

Dit tracé werkt ook beperkend op geplande en gewenste ontwikkelingen zoals het project 'nieuwe natuur' op en rondom Unesco Werelderfgoed Schokland en omgeving en de Werelderfgoedwaarden. Verder zal de aanleg van een extra hoogspanningsverbinding grote impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen in het buitengebied aan de Ramsweg waar het tracé langs loopt.

Impact cultuurhistorie:

Het groen-gestreepte alternatief die in de andere gevoeligheidsanalyse is beoordeeld, scoort zwaarder negatief dan het paarse en groene tracéalternatief. **Dit alternatief scoort daarmee het meest negatief.**

(Uit HIA rapport)

De variant groen-gestreept heeft een groter negatief effect op de kernkwaliteiten van Schokland en omgeving dan het oorspronkelijke groene en paarse tracéalternatief. Omdat de groen-gestreepte variant in de Noordoostpolder hetzelfde traject volgt als het paarse tracéalternatief komt de beoordeling van dit gedeelte van deze variant overeen met die van het paarse tracéalternatief. Echter, daar waar het paarse tracé de zuidkust van de Noordoostpolder volgt, steekt de groene-gestreepte variant ook nog het Ketelmeer over ter hoogte van het IJsseloog. Hierdoor wordt de beleving van de openheid van het agrarische landschap en het landschap van de Grote Wateren aangetast. Met het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé neemt de hoeveelheid objecten in het horizonsbeeld toe. Gezien de hoogte van de masten om het water te overbruggen, wordt de beleving van de openheid en het contrast van het landschap vanaf het voormalige eiland verstoord.

- **Alternatief Geel-gestreept (toevoeging 2e concept NRD)**

Impact ruimtelijke kwaliteit:

Een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding die het Ketelmeer doorkruist en daarna direct aansluit op station Ens, heeft impact op de ruimtelijke kwaliteit.

De hoogspanningsmasten door het Ketelmeer zullen in verband met doorvaarhoogte van scheepvaartverkeer hoger worden uitgevoerd en vanaf grote afstand zichtbaar zijn.

Impact woon/leefklimaat en gemeentelijke ontwikkelingen:

Alternatief Geel-gestreept sluit vanuit het Ketelmeer direct aan op Station Ens. Hierbij is de impact op woon- en leefklimaat in gemeente Noordoostpolder zo beperkt mogelijk. Dit geldt ook voor geplande en gewenste ontwikkelingen.

De aanleg van een extra hoogspanningsverbinding zal wel impact hebben op grondeigenaren, boerenerven en arbeiderswoningen rondom station Ens.

Impact cultuurhistorie:

Het geel-gestreepte tracéalternatief, dat door middel van een gevoeligheidsanalyse is beoordeeld, scoort totaal **gering negatief**.

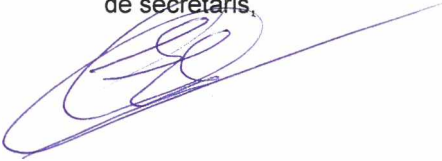
(Uit HIA rapport)

Het geel-gestreepte tracéalternatief heeft een kleiner negatief effect op de kernkwaliteiten van Schokland en omgeving dan het groene tracéalternatief. Desondanks komt de totale beoordeling van tracéalternatief geel overeen met die van tracéalternatief groen: gering negatief. Ook voor het gele tracéalternatief geldt dat de beleving van de openheid van het agrarische landschap en het landschap van de Grote Wateren wordt aangetast. Met het plaatsen van een nieuw hoogspanningstracé neemt de hoeveelheid objecten in het horizonsbeeld toe. Gezien de hoogte van de masten om het water te overbruggen, wordt de beleving van de openheid en het contrast van het landschap vanaf het voormalige eiland verstoord. Dit negatieve effect is echter kleiner dan bij tracéalternatief groen. Vanwege het geringe ruimtebeslag van de hoogspanningsmasten zal het effect op de fysieke ruimtelijke compleetheid van de open landschappen beperkt zijn. Wel dient er ook bij dit geel gestreepte tracéalternatief rekening te worden gehouden met de mogelijke kap van de kenmerkende groenaanleg zoals die ook bij tracéalternatief groen zijn opgenoemd.

Heeft u nog vragen? Neem dan contact met ons op

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer R.P.J. van de Kar van cluster Beleidsontwikkeling. Het telefoonnummer is 06 48 13 46 94. Of stuur een e-mail naar: r.vandekar@noordoostpolder.nl.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder,
de secretaris,

de burgemeester,

